

ÜNİTE 4: OKULLARDA AFET HAZIRLIĞI VE GÜVENLİ ÖĞRENME ORTAMLARI İÇİN EĞİTİMCİ DESTEĞİ

EĞİTİM MODÜLÜ 24: Okul Afet Senaryosunda Tek Başına Hayatta Kalma Becerileri

Yazar: EVA-93/ VETREADY Proje Ortaklığı

Proje numarası: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. Ancak, burada ifade edilen görüş ve fikirler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği veya Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE) görüşlerini yansıtmayabilir. Avrupa Birliği veya hibe veren kurum bu görüş ve fikirlerden sorumlu tutulamaz.

Eğitimci Rehberliği Genel Bakış

Bu Eğitimci Destek Dosyası, «Okul Afet Senaryosunda Tek Başına Hayatta Kalma Becerileri» eğitim modülüne eşlik etmek üzere tasarlanmış olup, etkin bir şekilde sunulmasını sağlamak için özel olarak hazırlanmış metodolojik ve didaktik rehberlik sağlamaktadır.

Eğitimcilere şu konularda yardımcı olmayı amaçlamaktadır:

- Bu modülün ünite içindeki belirli pedagojik hedeflerini anlamak
- Mesleki eğitim ve öğretim, mesleki eğitim ve öğretim ve diaspora öğrencilerini dahil etmek için uygun öğretim stratejileri ve araçları uygulamak
- Önemli etkinlikleri güvenle kolaylaştırmak, yansıtmayı teşvik etmek ve bilgiyi kalıcı hale getirmeyi desteklemek
- Farklı formatlara (yüz yüze, çevrimiçi, karma) ve çeşitli öğrenci ihtiyaçlarına göre sunumu özelleştirmek

Not: Bu modülün ve ilgili sınavın tamamlanması, eğitimcinin mesleki gelişimine katkıda bulunur ve sertifikaya yol açabilir.

Bu Eğitim Modülünün Öğrenim İçeriği

- 1.Eğitim Modülünün Amacı
- 2.Eğitim Modülünün Öğrenim Çıktıları
- 3.Giriş: Okul Afet Hazırlık ve Güvenli Öğrenme Ortamı
- 4.Senaryosunda Yalnız Hayatta Kalma Becerileri Nedir?
- 5.Anahtar Kavramlar ve Terminoloji
- 6.Önemi Anlamak
- 7.Bu Eğitim Modülünün Önemi
- 8.Okul Afet Senaryosu Bağlamında Yalnız Hayatta Kalma Becerilerinde Doğal Afetler
- 9.Depremler
- 10.Sel
- 11.Orman Yangınları
- 12.Okul Afet Senaryosu Bağlamında Yalnız Hayatta Kalma Becerilerinde Teknolojik ve Endüstriyel Afetler
- 13.Elektrik/ekipman arızalarından kaynaklanan yangınlar
- 14.Kimyasal Kazalar
- 15.Elektrik Kesintileri
- 16.Okul Afet Senaryosu Bağlamında Yalnız Hayatta Kalma Becerilerinde Biyolojik ve Sağlıkla İlgili Afetler
- 17.Okul Kantininde Salmonella Salgını
- 18.Rotavirüs Salgını
- 19.Okullarda Streptoderma
- 20.İlham Veren Eylemler ve Rol Modeller
- 21.Daha Fazla Keşfetmek İçin

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Yöntem 1: Simülasyon Rol Oyunu – “Koridorda Panik”

Bu yöntem, öğrencileri paniğin hızla yayıldığı gerçekçi bir okul felaket senaryosuna sokar. Kitlese kaostun ortasında bireysel karar vermeyi pratik etmelerine yardımcı olur, sakin düşünmeyi, durumsal farkındalığı ve akranları irrasyonel tepki verirken bağımsız hareket etme becerisini güçlendirir.

Uygulama örneği:

Okullarda deprem veya yangınlarla ilgili slaytları inceledikten sonra, eğitimci bir rol oyunu düzenler: sınıfın yarısı panik içindeki öğrenciler gibi tıkanmış çıkışlara doğru koşarken, seçilen öğrenciler kalabalığı takip etmeden güvenli bir şekilde yolunu bulmalıdır. Bu alıştırmada, paniğin riskleri nasıl artırdığını (izdiham, tıkanmış merdivenler) ve sakin, hızlı hareketlerin (alternatif yollar bulmak, enkazdan korunmak, darboğazlardan kaçınmak) nasıl hayat kurtarabileceğini vurgular. Eğitimci daha sonra öğrencilerle hangi stratejilerin işe yaradığını, hangilerinin yaramadığını ve farkındalığın hayatta kalma sonuçlarını nasıl değiştirdiğini değerlendirir.

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Yöntem 2: Senaryo Kartlarıyla Karar Verme Alıştırması

Bu yöntem, öğrencilerin kaotik okul acil durumlarında çelişkili sinyallerle karşılaştıklarında hızlı karar vermeyi pratik etmelerine yardımcı olur. Afetler genellikle kitlesel paniğe neden olduğu ve kalabalığı takip etmek bağımsız hareket etmekten daha tehlikeli olabileceği için bu yöntem özellikle etkilidir. Senaryo kartlarıyla çalışarak öğrenciler seçenekleri değerlendirir, riskleri tahmin eder ve hayatta kalma seçimlerini savunurlar.

Uygulama örneği:

Okullarda yangın ve kimyasal sızıntılarla ilgili slaytları inceledikten sonra, eğitimci aşağıdaki gibi ikilemler içeren senaryo kartları dağıtır “Ana çıkış dumanla kaplı, ancak diğerleri oraya koşuyor. Onları takip mi edeceksin, yoksa alternatif bir yol mu arayacaksın?” veya “Koridorda gaz kokusu alıyorsun — üst kata mı, alt kata mı çıkacaksın, yoksa olduğun yerde mi kalacaksın?”

Öğrenciler hızlı bir şekilde bir eylem seçmeli, gerekçelerini açıklamalı ve ardından sonuçları birlikte tartışmalıdır. Eğitimci, en iyi hayatta kalma uygulamalarıyla uyumlu yanıtları vurgular. Bu yöntem, öğrencileri sakin kalmayı, eleştirel düşünceye güvenmeyi ve gerçek acil durumlarda körü körüne kalabalığı takip etmekten kaçınmayı öğretir.

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Yöntem 3: Vaka Çalışması Tartışması – Tilly Smith ve Tsunami Uyarısı (2004)

Bu yöntem, gerçek hayatta kalanların hikayelerini kullanarak bilgi, farkındalık ve hızlı karar vermenin hayat kurtardığını vurgular. Öğrenciler, hangi önlemlerin alındığını, bunların neden etkili olduğunu ve kalabalık mekanlarda sağlık veya afet acil durumlarında hangi derslerin uygulanabileceğini analiz eder. Duygusal etkiyi pratik hayatta kalma stratejileriyle ilişkilendirerek, bilgili tek bir kişinin bile birçok kişiyi koruyabileceğini vurgular..

Uygulama örneği:

Eğitimci, Tayland'da (2004) tsunami uyarı işaretlerini fark eden ve ebeveynlerini ve otel misafirlerini tahliye etmeye ikna ederek onlarca kişinin hayatını kurtaran 11 yaşındaki **Tilly Smith'in** hikayesini anlatır. Kısa bir video izledikten veya haber özetini okuduktan sonra, öğrenciler şu gibi soruları tartışırlar:

“Tilly'nin yetişkinlerden daha hızlı hareket etmesine ne tür bilgiler yardımcı oldu? Semptomlar/belirtiler (örneğin gıda zehirlenmesi, gaz kaçağı, deniz seviyesinin düşmesi) hakkında temel bilgi sahibi olmak acil durumlarda size nasıl bir avantaj sağlar? Benzer bir kalabalık yerde olsaydınız, diğerlerini panik yapmamaları ve sizi takip etmeleri için nasıl ikna ederdiniz?”

Bu yansıtıcı tartışma güveni artırır, eğitimin ve erken uyarıların önemini vurgular ve yaş veya statünün krizlerde hayat kurtarma yeteneğini sınırlamadığını gösterir.

Geliştirici İpuçları

- Tartışmayı başlatmak için erken uyarı işaretleri verin (örneğin, “Bodrumda çürük yumurta kokusu alırsanız ne yaparsınız?” veya “Kalabalık bir konserde ışıklar aniden sönerse nasıl tepki verirsiniz?”). Bu, öğrencilerin sadece tepki vermeyi değil, tanıma becerisini de geliştirmelerini sağlar.
- Öğrencileri hassas konuların (boğulma, zehirlenme, kitlesel panik) tartışılabileceği konusunda hazırlayarak güvenli bir öğrenme ortamı yaratın. Gerekirse kısa molalar verin ve yargılayıcı ifadelerden kaçının (“neden kaçmadılar?”).
- Etkileşimli grup yansıtmasını teşvik edin: mesleki eğitim öğrencileri kişisel deneyimlerini paylaşsınlar (örneğin, okulda bayılma, kalabalık bir etkinlikte olma), yetişkin mesleki eğitim öğrencileri ise yapılandırılmış güvenlik uygulamaları sunsunlar. Diaspora öğrencileri, acil durumlara kültürel olarak farklı bakış açıları getirebilirler.
- Pratik araçlar (tahliye haritaları, semptom kontrol listeleri, karar verme akış şemaları) ve duygusal katılım (baygın bir kişiye yardım etme rol oyunu, panik ve sakin tepki üzerine kısa tartışmalar) arasında denge kurun. Bu ikili yaklaşım, tüm grupların motivasyonunu ve katılımını sağlar.

Adaptasyon Stratejileri

- **Yüz yüze teslimat**

Öğrenciler büyük mekanlarda (örneğin stadyumlar, alışveriş merkezleri) uygulama istasyonları arasında dönüşümlü olarak çalışırlar. Görevler arasında güvenli çıkışların haritalandırılması, engellenmiş yolların simülasyonu ve ani tıbbi acil durumlara müdahale edilmesi yer alır. Eğitimciler, tatbikatı gerçekçi ve ilgi çekici hale getirmek için basılı kat planları, düdükler, el fenerleri ve sahne donanımı sağlar.

- **Çevrimiçi teslimat**

Öğrenciler, kalabalıkla ilgili felaketlerin (yangın, elektrik kesintisi, kantinlerde gıda zehirlenmesi) kısa videolarını izlerler. Aynı odalarda, uyarı işaretlerini analiz eder, müdahaleler önerir ve resmi acil durum yönergeleriyle karşılaştırırlar. İşbirliği, stratejileri haritalandırmak ve belgelemek için Zoom, Padlet ve Google Docs gibi araçlarla desteklenir.

- **Karma teslimat**

Sınıf içi uygulamaları çevrimiçi takım çalışmasıyla birleştirir. Yüz yüze gruplar hızlı tahliye tatbikatları ve tehlike tanıma görevleri gerçekleştirirken, çevrimiçi gruplar gerçek afet vaka çalışmalarını analiz eder ve alternatif stratejileri paylaşır. Öğrenciler birlikte sonuçları karşılaştırır ve paylaşılan dijital platformları kullanarak daha güvenli ve iyileştirilmiş eylemler önerir.

Bu Modülde Ele Alınan Temel ESCO Becerileri

Hedeflenen ESCO beceri kategorisi: T3.2 – Proaktif bir yaklaşım benimsemek
Geliştirilen temel beceriler: Sorumluluk almak, Karar vermek, Kararlılık göstermek

Sorumluluk üstlenmek

- Öğrenciler tehlikeyi ilk fark edenler olarak hareket ettiklerinde uygulanır (örneğin, H₂S'nin “çürük yumurta” kokusu, koridorda duman, ani elektrik kesintisi).
- Eğitimciler, öğrencileri inisiyatif almaya teşvik ederek bunu vurgular: alarmı çalmak, diğerlerini uyarmak ve talimat beklemeksizin güvenli bir yere yönlendirmek.

Baskı altında hızlı kararlar alın

- Duraklama ve Düşünme senaryolarında uygulanır (örneğin, tıkanmış merdiven boşluğu, yangın dumanı, kitlesel panik).
- Eğitimciler, öğrencilere saniyeler içinde iki riskli rota arasından seçim yapmalarını ve ardından seçimlerini açıklamalarını ve gerekçelendirmelerini isteyerek bu beceriyi vurgular.

Kararlılık/azim göster

- Kalabalıkta kargaşa veya panik simülasyonları sırasında uygulanır (örneğin, çıkışlar engellendiğinde veya kalabalık geri itildiğinde).
- Eğitimciler, öğrencilere stres altında bile koruyucu duruşlar, diyagonal kaçış hareketleri ve net işaretler göstermelerini öğretmek bu beceriyi güçlendirir.

Değerlendirme Desteği – Öğrencinin İlerlemesini Kontrol Etme Yöntemleri

Bu eğitim modülünün sonunda, öğrenciler oturumda ele alınan temel kavramları ne kadar anladıklarını değerlendirmek için tasarlanmış **10 soruluk çoktan** seçmeli bir testi tamamlarlar.

Ekstra değerlendirme stratejileri:

1. **Hızlı kalabalık riski senaryosu testi:** Öğrencilere kısa bir tehlike açıklaması verilir (örneğin, konserde ani hastalık, panik sırasında çıkışların tıkanması). 1-2 dakika içinde en güvenli eylemi seçmeleri ve gerekçelendirmeleri gerekir. Bu, baskı altında hızlı karar verme becerisini test eder.
2. **Tehlike tanıma haritalama:** Öğrenciler, gizli tehlikeler içeren bir stadyum, konser salonu veya alışveriş merkezinin görüntüsünü analiz ederler (örneğin, tıkanmış çıkış, düşmüş maske, terk edilmiş çanta). Gruplar halinde, tüm riskleri işaretlemeli ve güvenli çözümler önermelidirler. Bu, durumsal farkındalığı test eder.

Ek Arka Plan Materyalleri

1. Okullarda Bulaşıcı Hastalıkların Yönetimi

<https://www.aap.org/en/patient-care/school-health/managing-infectious-diseases-in-schools>

Okulların bulaşıcı hastalık salgınları dahil olmak üzere sağlıkla ilgili acil durumlara nasıl hazırlanabileceklerine dair pratik rehberlik.

2. UNICEF – Acil Durumlarda Güvenli Okullar

<https://www.unicef.org/education/emergencies>

Afetler sırasında çocukların güvenliğini sağlamak için farkındalık, ilk yardım ve dayanıklılık konularına vurgu yaparak temel stratejileri özetler.

3. CFPA-Europe — Fire Protection in Schools (Guideline No. 39:2021 F)

[CFPA-E Fire Protection in Schools PDF](#)

Bu kılavuz, tahliye, yapısal güvenlik ve önleme ilkeleri dahil olmak üzere, yeni ve mevcut okul binalarında yangın güvenliği için Avrupa genelinde günlük bir temel sağlar.

Kaynakça

- *Okullarda Yangın Koruması CFPA-E Kılavuz No 39:2021 f. (tarih belirtilmemiş). Kopenhag, Eylül 2021 CFPA Avrupa.*
- *https://cfpa-e.eu/app/uploads/2022/05/CFPA_E_Guideline_No_39_2021_F1.pdf?utm_Mesleki eğitim ve öğretim için kapsayıcı eğitim. (26 Haziran 2025). CEDEFOP.*
<https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/timeline-vet-policies-europe/search/40022>
- *Okullarda Bulaşıcı Hastalıkların Yönetimi. (tarih belirtilmemiş).*
<https://www.aap.org/en/patient-care/school-health/managing-infectious-diseases-in-schools>
- *Toplu toplantılar ve bulaşıcı hastalıklar, AB/AEA'daki halk sağlığı yetkilileri için dikkate alınması gereken hususlar. (2024, 14 Haziran). Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi.*
- *<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/mass-gatherings-and-infectious-diseases-considerations-2024> Eğitimde Pedagoji: 2025 için Çerçeve ve Öğretim Yöntemleri Kılavuzu. (tarih belirtilmemiş).*
- *<https://research.com/education/pedagogy-in-education> Beceri ve yetkinlikler. (tarih belirtilmemiş). Avrupa Beceri, Yetkinlik, Nitelik ve Meslekler (ESCO).*
https://esco.ec.europa.eu/en/classification/skill_main

ORTAKLIK

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

VET-READY ile Kolaylıkla Öğrenin!

Ünite 4: OKUL AFET HAZIRLIKLARI VE GÜVENLİ ÖĞRENME ORTAMLARI

Eğitim Modülü 24 Okul Afet Senaryosunda Tek Başına Hayatta Kalma Becerileri!

BİZİ TAKİP EDİN

<https://vetready.eu/>